

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-1- 141 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-69/1119-436
Karar Tarihi : 4.12.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR , M. Sıraç ASLAN Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Salim AYDEMİR, Metin PEKTAŞ

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20 : - Aygaz A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. Kemal EROL
Süleyman Seba (Spor Cad.) Spor Apt. No: 62/4
Valideçeşme Beşiktaş - İstanbul

D. TARAFLAR

: - Aygaz A.Ş.
Büyükdere Cad. No: 145/1 Aygaz Han. Zincirlikuyu
34394 Şişli - İstanbul
- Statoil Hydro ASA
(Türkiye İrtibat Bürosu)
Büyükdere Cad. No: 195 Büyükdere Plaza
34330 Levent - İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.'de bulunan Statoil Hydro ASA'ya ait %50 oranındaki hisselerin Aygaz A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

40 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 12.11.2008 tarih 7407 ve 7408 sayı ile intikal eden başvurular üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 28.11.2008 tarih, 2008-1-141/Öİ-08-SA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 1.12.2008 tarih, REK.0.05.00.00-120/214 sayılı Başkanlık Önergisi ile 08-69 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Statoilhydro ASA'nın, Koç Statoil Gaz İletim A.Ş. ve Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. nezdindeki hisselerinin Aygaz A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğu, söz konusu devralma işlemi sonucunda ilgili pazarda hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azalmasının söz konusu olmayacağından anılan devir işlemine izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**H.1. Taraflar****H.1.1. Aygaz A.Ş. (Aygaz)**

60 Koç Grubu şirketlerinden olan ve 1961 yılında kurulmuş olan Aygaz, LPG (Likit Petrol Gazı)'nın temini ve stoklanması, tüp, valf, regülatör, LPG tankları, soba ve palmiye ısıtıcıların üretimi ile tüm bunların yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması faaliyetleri ile iştigal etmektedir. Yönetim Kurulu Rahmi M. Koç, Ömer M. Koç, Temel K. Atay, Dr. Bülent Bulgurlu, Shelby R. Du Pasquier, Erol Memioğlu, Ali Tarık Uzun, Cüneyt Ağca, Irene Rummelhoff, Bjorn Ragnar Jacobsen ve Sverre Olden Mala'dan oluşan Aygaz'ın hissedarlık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 1 – Aygaz'ın Hissedarlık Yapısı

UNVANI	HİSSE ORANI (%)
Koç Holding A.Ş.	(...)
Liquid Petroleum Dev.CO	(...)
Halka Açık Kısım	(...)
Temel Ticaret Yatırım A.Ş.	(...)
Semahat Sevim Arsel	(...)
Rahmi M. Koç	(...)
Suna Kıracı	(...)
Mustafa Vehbi Koç	(...)
Mehmet Ömer Koç	(...)
Yıldırım Ali Koç	(...)
İpek Kıracı	(...)
TOPLAM	100,00

Koç Holding bünyesinde yer alan ve yine LPG sektöründe faaliyet gösteren bir diğer şirket Mogaz Petrol Gazları A.Ş. (Mogaz) 'dir. Mogaz ortaklık yapısı aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2 - Mogaz Petrol Gazları A.Ş. Hissedarlık Yapısı

UNVANI	HİSSE ORANI (%)
Aygaz A.Ş.	(...)
Hilal A.Ş.	(...)
Diğer	(...)
TOPLAM	100,00

70

H.1.2. Statoil Hydro ASA (Statoil)

Statoil, Norveç Kanunlarına göre kurulmuş çok ortaklı bir uluslar arası şirkettir. Şirketin, dosya konusu işleme hisse devri öngörülen Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş. dışında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.

80 2004 yılında kurulan bu iki şirketten Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş., LNG (Sıvılaştırılmış Doğalgaz) ve CNG (Sıkılaştırılmış Doğalgaz) ürünlerinin toptan satışı, dağıtımı ve pazarlaması; Koç Statoil Gaz İletim A.Ş. ise yine aynı ürünlere yönelik olarak iletim, dolum, taşıma ve teslim faaliyetleriyle iştigal etmektedir. Bildirim formunda, bu şekilde iki ayrı şirket kurulmasının, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu gereği her bir piyasa faaliyeti için ayrı bir şirket kurulması zorunluluğundan kaynaklandığı ifade edilmektedir. Her iki şirketin yönetim kurulu Ömer M. Koç, Erol Memioğlu, Cüneyt Ağca, Irene Rummelhoff, Bjorn Ragnar Jacobsen, Sverre Olden

08-69/1119-436

Mala'dan müteşekkildir. Statoil ve Aygaz'ın ortak kontrolünde bulunan şirketlerin hissedarlık yapısı sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

90 **Tablo 3 - Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş.Hissedarlık Yapısı**

UNVANI	HİSSE ORANI (%)
Statoil ASA	(...)
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	(...)
Akpa Day. Tük. LPG ve Ak. Ürün. Paz. A.Ş.	(...)
Demirexport A.Ş.	(...)
Mehmet Ömer Koç	(...)
TOPLAM	100,00

Tablo 4 - Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.Hissedarlık Yapısı

UNVANI	HİSSE ORANI (%)
Statoil ASA	(...)
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	(...)
Akpa Day. Tük. LPG ve Ak. Ürün. Paz. A.Ş.	(...)
Demirexport A.Ş.	(...)
Mehmet Ömer Koç	(...)
TOPLAM	100,00

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı değerlendirmesi bakımından, Türkiye'de faaliyeti bulunan Aygaz, Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.'nin faaliyet gösterdiği alanlar olan LPG, LNG ve CNG'nin dikkate alınması gerekmektedir.

100 LPG, petrol ve doğal gazdan elde edilerek basınç altında sıvılaştırılan propan ve bütan ve bunların türevlerinden oluşan hidrokarbonlar veya bunların karışımıdır. Sıvı halinde taşınan, depolanan ve ölçülen LPG, basınç kaldırıldığında çevreden ısı alarak yeniden buharlaşır ve gaz olarak kullanılır.

Ham petrolün rafinerilerde arıtılması veya ham petrol ve doğalgaz sahalarında olmak üzere iki kaynaktan elde edilen LPG, üç şekilde nihai tüketime sunulmaktadır;

- Tüplü LPG: Dolum tesislerinde tüplere doldurularak mutfak, sanayi ve ticarî tüpler (2 kg., 12 kg, 24 kg, 45 kg) vasıtasıyla piyasaya arz edilen LPG'dir.
- 110 - Dökme LPG: Endüstri veya toplu konut gibi büyük miktarda LPG tüketen müşterilere toptan satılan LPG'dir. Bu müşterilerin büyük montanlı depolarına dağıtım şirketlerinin nakliye araçlarıyla ikmal yapılmaktadır.
- Otogaz: Motorlu araçlarda benzine alternatif yakıt olarak kullanılan, akaryakıt veya otogaz istasyonlarında satışa sunulan LPG'dir.

Diğer yandan LNG, doğalgazdan elde edilen kokusuz, renksiz ve zehirli olmayan sıvı fazda bir yakıttır. Doğalgazın atmosferik basınçta yaklaşık olarak -162°C soğutulması ile elde edilen LNG, sıvı fazda taşınmakta ve depolanmakta, ancak gaz fazında tüketime sunulmaktadır. Doğalgazın soğutulması sıvılaştırılması aşamasında, doğalgazın içeriğinde bulunan hidrokarbonlardan arındırılması, LNG'nin doğalgaza kıyasla daha temiz ve daha yüksek enerji değerine sahip olmasını sağlamaktadır.

120 Yine bir doğalgaz ürünü olan CNG ise, doğalgazın ulusal iletim şebekesi veya şehir içi dağıtım şebekesinden satın alınıp, yaklaşık 200-250 bar basınç altında sıkıştırılması ile

elde edilen ve yine LNG gibi kokusuz, renksiz ve zehirli olmayan bir yakıttır. Ancak LNG'den farklı olarak CNG, yüksek basınç altında gaz fazında taşınmakta ve depolanmaktadır. CNG, basıncı düşürülerek yine gaz fazında tüketime sunulmaktadır.

130 LPG faaliyeti, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu'nda düzenlenmekte iken LNG ve CNG faaliyetleri 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nda düzenlenmektedir. Her bir ürün farklı birer piyasa faaliyeti niteliğinde olup ayrı ayrı lisansa tabidir. LPG ve LNG'nin çevreye saygılı ürünler olması ve bu ürünlere yönelik vergi avantajı nedeniyle LPG'nin aleyhine bu ürünlere olan talebin arttığı görülmektedir. Buna dayanarak LPG, LNG ve CNG arasında belli ölçüde ikameden söz etmek mümkünse de; LNG ve CNG faaliyetleri için gerekli ilk yatırım maliyetinin yüksek oluşundan kaynaklanan düşük talep esnekliği, bu ürünlerin arz koşullarının birbirinden farklı oluşu ve her bir ürünün farklı mevzuatta farklı hukuki rejimlere tabi tutuluyor olması nedeniyle, bu ürünlerin aynı pazarda yer alan rakip birer ürün olduğunu söylemek güçtür.

140 Bu çerçevede, devre konu şirketlerin CNG ve LNG'nin iletimi ve toptan satışı alanında faaliyet gösterdiği dikkate alınarak ve bu işlem bakımından daha ayrıntılı bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığından hareketle, dosya konusu işlem özelinde ilgili ürün pazarları, "LNG ve CNG'nin iletimi ve toptan satışı pazarları" olarak tespit edilmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

150 İlgili ürün pazarlarına yönelik ülke içindeki rekabet şartlarının bölgesel olarak farklılaşmasına neden olacak bir unsurun bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

H.3. Değerlendirme

H.3.1. İşlemin Niteliği Bakımından Yapılan Değerlendirme

160 Bildirim konusu işlem, LNG ve CNG ürünlerinin toptan satışı, dağıtımı ve pazarlaması ve bu ürünlerin iletim, dolum, taşıma ve teslim faaliyetleriyle iştigal etmekte olan ve aynı ekonomik bütünlük içine yer alan Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.'nin devrine ilişkindir. Söz konusu işlem ile ilgili olarak Statoil ile Aygaz arasında imzalanan "Hisse Alım Sözleşmesi"na göre Statoil, Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.'deki %(...)'lik paya tekabül eden hisselerini Aygaz'a satarak devretmektedir.

Söz konusu işlem, mevcut durumda Aygaz ve Statoil'in ortak kontrolünde bulunan Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.'nin kontrolünün tamamıyla Aygaz'a ve dolayısıyla Koç Grubuna geçişiyle sonlanacak olup bahse konu şirketlerin kontrolünde kalıcı bir değişikliğe yol açacaktır. Dolayısıyla söz konusu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğin 2. maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır.

H.3.2. Eşikler Açısından Yapılan Değerlendirme

170 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde; "birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının

yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur." denilmektedir.

180 Dosya kapsamından, gerek Statoil'in gerekse Aygaz ve Koç Holding'in, CNG ve LNG pazarlarına ilişkin olarak devre konu şirketler dışında başkaca faaliyetleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla tarafların ilgili ürün pazarlarındaki ciro ve pazar payları, devre konu şirketlerin ciro ve pazar payı ile sınırlı olup, dosya kapsamına göre bu değerler aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Teşebbüslerin İlgili Pazardaki Ciro ve Pazar Payları

İlgili Pazar (Teşebbüs)	2007 Ciro (YTL)	Pazar Payı (%)
Toptan Satış (Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş.)	(.....)	(....)
İletim (Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.)	(.....)	(....)

190 Tarafların ilgili ürün pazarlarındaki ciro ve pazar payları incelendiğinde, pazar payı bakımından bir paralellik olduğu görülmekte ve tarafların sahip oldukları % (...)’lik pazar payının eşiklerin altında olduğu anlaşılmaktadır. Ancak teşebbüslerin ilgili pazarlardaki toplam cirosuna baktığımızda, toptan satış pazarında sahip olunan cironun, Tebliğ’de belirlenen ciro eşliğinin üstünde olduğu anlaşıldığından, söz konusu işlemin 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesi çerçevesinde izne tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H.3.3. İşlemin 4054 Sayılı Kanun’un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

200 Bildirime konu işlem ile LNG ve CNG toptan satış ve iletimi ile iştirak eden ve Statoil ile Aygaz’ın ortak kontrolündeki Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ile Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.’nin kontrol yapısı değişerek, söz konusu şirketler Aygaz’ın ve dolayısıyla Koç Grubunun tek kontrolüne geçmektedir. Dosya mevcudundan, devir işleminin taraflarının, devre konu şirketler dışında ilgili pazarlarda başka herhangi bir faaliyetleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla, söz konusu devralma işlemi sonrasında herhangi bir pazarda yoğunlaşma artışı olması söz konusu değildir.

Bütün bu hususlar göz önüne alındığında, Koç Statoil Gaz Toptan Satış A.Ş. ve Koç Statoil Gaz İletim A.Ş.’nin, Aygaz tarafından devralınması işleminin herhangi bir pazarda hakim durum yaratmayacağı ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği ve ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı anlaşılmaktadır.

210 Öte yandan, bildirim konu işlemin temelini teşkil eden Hisse Alım Sözleşmesi’nin 9. maddesinde, rekabet etmeme yükümlülüğü düzenlenmektedir. Buna göre satıcı, iki yıl boyunca devre konu şirketlerin işleriyle rekabet halindeki işlere doğrudan veya dolaylı olarak, bağlı şirketleri adına veya müştereken veya ortaklık halinde veya herhangi başka biri, firma veya şirket için müdür veya acente olarak girmeyeceğini ve işle ilgili olarak doğrudan veya dolaylı devre konu şirketlerden herhangi bir müşteri uzaklaştırmayı talep veya teklif etmeme yükümlülüğü altına girmektedir.

220 Hisse Alım Sözleşmesi’nin 9. maddesi ile getirilen söz konusu yükümlülüğün, devre konu şirketlerin fiilen yürütmekte oldukları mevcut faaliyetleri ile sınırlı olarak getirildiği, devir işlemiyle doğrudan ilgili, işlemin yürütülebilmesi için gerekli, süre ve kapsam yönünden makul olduğu değerlendirilmiş ve bu düzenlemeler yan sınırlama olarak kabul edilmiştir.

I. SONUÇ

230 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.